

Temeljem članka 16. i 61. Zakona o upravi („Službeni glasnik BiH“ broj: 32/02 i 102/09), a sukladno člankom 14. Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj: 39/2009, generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine, dosnosi

Pravilnik

o

uspostavljanju zahtjeva za automatske sustave za razmjenu podataka o letu u svrhu najave, koordinacije i transfera letova između jedinica kontrole letenja

Članak 1.

(Predmet i primjena)

(1) Predmet ovog Pravilnika je uspostavljanje zahtjeva za automatsku razmjenu podataka o letu u svrhu najave, koordinacije i transfera letova između jedinica kontrole letenja i za potrebe civilno-vojne koordinacije.

(2) Ovaj Pravilnik primjenjuje se na:

a) sustave za obradu podataka o letu koji se upotrebljavaju u jedinicama kontrole letenja koje pružaju usluge opštem zračnom prometu;

b) sustave za razmjenu podataka o letu koji služe za podršku u procedurama koordinacije između jedinica zrakoplovnih službi i nadležnih vojnih jedinica;

(3) Ovaj Pravilnik se ne primjenjuje na razmjenu podataka o letu između jedinica kontrole letenja koje posjeduju sustave za obradu podataka o letu definisane u stavku (2) ovog članka, jer su pomenuti podaci sinhronizovani korišćenjem zajedničkog sustava.

Članak 2.

(Primjenjivost)

Ovim Pravilnikom primjenjuju se sljedeće odredbe Dodatka I uz ovaj Pravilnik:

a) Članci od 1 – 10

b) Aneksi od I – V.

Članak 3.

(Definicije)

(1) Za potrebe ovog Pravilnika koriste se definicije koje su sadržane u Dodatku I Pravilnika o kojim se uspostavlja okvir za stvaranje jedinstvenog europskog neba („Službeni glasnik BiH“ broj 45/10).

(2) Dodatne definicije korištene u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

- a) **najava** - predaja podataka jedinice koja predaje zrakoplov sa ciljem da se ažuriraju podaci u sustavu jedinice koja prima zrakoplov, kao priprema za koordinaciju;
- b) **koordinacija** -sadejstvo između jedinica kontrole letenja kod kojih planirani let prelazi zajedničku granicu kako bi se osigurala sigurnost leta;
- c) **jedinica kontrole letenja** (*u daljem tekstu jedinica KL*) - može značiti Oblasna kontrola letenja, Prilazna kontrola letenja ili Zračnu lukuska kontrola letenja;
- d) **civilno-vojna koordinacija** - koordinacija između civilnih i vojnih službi ovlaštenih da donose odluke i ugovaraju način rada;
- e) **sustav za automatsku obradu podataka o letu** - dio sustava zrakoplovnih službi koji prima, automatski obrađuje i distribuira na radna mjesta kontrole letenja podatke iz plana leta i druge pridružene poruke;
- f) **jedinica zrakoplovnih službi** (*u daljem tekstu jedinica KL*) - jedinica, civilna ili vojna, odgovorna za pružanje usluga u zračnom prometu;
- g) **vojna jedinica kontrole letenja** - bilo koja fiksna ili pokretna vojna jedinica za prihvata i otpremu vojnog zračnog prometa i/ili obavljanje drugih aktivnosti specifične prirode koje zahtijevaju preuzimanje ili restrikciju zračnog prostora;
- h) **predajna jedinica** - jedinica kontrole letenja u procesu transfera nadležnosti za pružanje usluge kontrole letenja narednoj jedinici KL duž zračnog puta zrakoplova;
- i) **prijemna jedinica** - jedinica kontrole letenja koja prima podatke;
- j) **granica** - bočna ili vertikalna ravan koja razgraničava zračni prostor u kome jedna jedinica KL pruža usluge kontrole letenja;
- k) **oblasna kontrola letenja** (*u daljem tekstu OKL*) - jedinica osnovana da osigura kontrolu letenja zrakoplovima u kontrolisanim oblastima pod njenom odgovornošću;
- l) **radno mjesto** - oprema i tehnički uređaji na kojima član osoblja službe kontrole letenja obavlja svoje radne zadatke;
- m) **plan leta** - specifična informacija namijenjena jedinicama službe kontrole letenja koja se odnosi na namjeravani let ili dio leta zrakoplova;
- n) **upozorenje** - poruka prikazana na radnom mjestu kada nije uspio proces automatske koordinacije;
- o) **predviđeni podaci** - podaci o točki koordinacije, predviđenom vremenu i očekivanom nivou leta zrakoplova na točki koordinacije;
- p) **sekundarni nadzorni radar** (*u daljem tekstu SSR*) - sustav nadzornih radara koji koristi predajnike ili prijemnike i transpondere;
- r) **sporazum o koordinaciji** - sporazum između dvije susjedne jedinice KL kojim se određuje način na koji se koordinira odgovornost i obaveze;

- s) **točka primopredaje nadležnosti** - točka na zračnom putu zrakoplova na kojoj se nadležnost za pružanje usluge kontrole letenja predaje sljedećoj jedinici KL;
- t) **podaci iz koordinacije** - podaci od značaja za operativno osoblje u vezi sa procesom najave, koordinacije i transfera letova i u vezi sa civilno-vojn timer koordinacijom;
- u) **primopredajni nivo leta** - nivo leta dogovoren tokom koordinacije ukoliko je zrakoplov u horizontalnom letu, odnosno odobreni nivo leta ka kojem se zrakoplov penje ili ponire na točki koordinacije;
- v) **prihvatna jedinica** - naredna jedinica kontrole letenja koja preuzima nadležnost nad zrakoplovom;
- z) **točka koordinacije** (*u daljem tekstu TK*) - točka na ili u blizini granice koju koriste jedinice KL i na koju se pozivaju u procesu koordinacije;
- aa) **obavještena jedinica** - jedinica KL koja je primila podatke iz najave;
- bb) **korelacija** - proces povezivanja podataka iz plana leta i radarske pozicije tog istog leta;
- cc) **osloboditi** - ovlaštenje koje daje kontrolor koji predaje zrakoplov kontroloru koji ga prihvata na točki transfera za izdavanje instrukcija zrakoplovu prije prelaska točke transfera;
- dd) **raspoloživost** - stepen na kome je sustav ili komponenta sustava operativana i dostupna za upotrebu;
- ee) **pouzdanost** - vjerovatnoća sa kojom instalacije na zemlji rade u okvirima propisanih tolerancija.

(3) Izuzetno od stava (1) ovog pravilnika pojmovi „Zajednica“, „pravo Zajednice“, „Ugovor o osnivanju Europske zajednice“ i „Službeni list Europske unije“, „zračnu luku zajednice“ i država članica“ iz Dodatka I ovog Pravilnika, čitaju se sukladno točkama 2. i 3. Dodatka II ECAA sporazuma.

(4) U smislu ovog Pravilnika pojmovi „nacionalna zrakoplovna vlast“ („national aviation authority“) i „nacionalna nadležna vlast“ („national competent authority“) iz Dodatka I ovog pravilnika čitaju se kao „Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine“

Članak 4. (Dodaci)

- (1) Dodatak I uz ovaj Pravilnik čini njegov sastavni dio.
- (2) Dodatak I iz stava (1) ovog članka čini Uredba Europske komisije od 6. srpnja 2006. godine (EC) broj. 1032/2006 o uspostavljanju zahtjeva za automatske sustave za razmjenu podataka o letu u svrhu najave, koordinacije i transfera letova između jedinica kontrole letenja (tekst od značaja za *EEA*).

Članak 5
(Nadležnost za provođenje)

Za provođenje ovog Pravilnika i Dodatka I, koji čini sastavni dio ovog Pravilnika nadležna je Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (BHDCA). BHDCA je nadležna za sprovođenje Pravilnika temeljem Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj 39/09) i odredbi ovog Pravilnika.

Članak 6.
(Tumačenje nejasnoća)

U slučaju nejasnoća u tumačenju i nedostataka odredbi ovoga Pravilnika mjerodavan je tekst Uredbe Europske komisije (EC) 1032/2006 na engleskom jeziku, kako je objavljen u Službenom glasniku Europske Unije.

Članak 7.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine.

Broj: 1-3-02-2-1327-1/10
Banja Luka, 07. rujan 2010 godine

Generalni direktor
Đorđe Ratkovića, v.r

DODATAK 1

REGULATIVA EUROPSKE KOMISIJE (EK)BR.1032/2006 od 6 srpnja 2006

o uspostavljanju zahtjeva za automatske sustave za razmjenu podataka o letu u svrhu najave, koordinacije i transfera letova između jedinica kontrole letenja (tekst od značaja za EEA)

KOMISIJA EUROPSKE ZAJEDNICE,

Imajući u vidu Ugovor o osnivanju Europske Zajednice,
Imajući u vidu Regulativu (EK) broj 552/2004 Europskog Parlamenta i Vijeća od 10.ožujka 2004 o interoperabilnosti Europske mreže za upravljanje zračnim prometom (Regulativa o interoperabilnosti (1), i posebno njen članak .3 (1),

Imajući u vidu Regulativu (EK) broj 549/2004 Europskog Parlamenta i Vijeća od 10.ožujka 2004 o uspostavljanju osnova za stvaranje jedinstvenog europskog neba (Regulativa o osnovama) (2), i posebno njen članak.8 (2),
S obzirom na to da:

(1) Upravljanje zračnim prometom zahtjeva sigurne i efikasne mehanizme za najavu, koordiniranje i transfer letova između jedinica kontrole letenja. Uvođenje ovakvih mehanizama u okvirima Europske mreže za upravljanje zračnim prometom zahtjeva automatsku razmjenu podataka između sustava za obradu podataka o letu. Ispitivanje trenutne situacije u Zajednici pokazalo je da ovi mehanizmi u nekim državama članicama još nisu dostigli zadovoljavajući nivo i da zahtjeva dalje unapređivanje.

Zbog toga je neophodno definisati zahtjeve za sustave za obradu podataka o letu koji poštuju interoperabilnost, performanse i kvalitet usluge pri razmjeni pomenutih podataka.

(2) je Evropska organizacija za sigurnost zrakoplovne navigacije (EUROCONTROL) dobila nalog sukladno člankom 8 Regulative (EK) broj 549/2004 da razradi zahtjeve za automatske sustave za razmjenu podataka o letu u svrhu najave, koordinacije i transfera letova. Ova Regulativa je zasnovana na izvješću po obavljenom nalogu od 31. ožujka 2005.

(3) su Standardi EUROCONTROL za mrežnu razmjenu podataka priključeni Regulativi Europske Komisije broj 2082/2000 od 6.septembra 2000 kojom se ovi standardi usvajaju i dopunjuju Direktivu 97/15/EK kao i Direktivu Vijeća 93/65/EES (3), čime postaju obvezujući u okviru Zajednice pri nabavci novih sustava za obradu podataka o letu. Pošto je Regulativa (EK) broj 2082/2000 prestala da važi 20. listopada 2005, neophodno je ažurirati zakonodavstvo Zajednice kako bi se osigurala dosljednost relevantnih regulatornih odredbi.

(4) Ova Regulativa ne bi trebalo da se odnosi na vojne postupke i obuku kao što je navedeno u članku 1 (2) Regulative (EK) broj 549/2004.

(5) U stavu država članica o vojnim pitanjima u vezi sa jedinstvenim europskim nebom (4), države članice se obavezuju da međusobno sarađuju, uzimajući u obzir nacionalne vojne zahtjeve, tako da je koncept fleksibilnog korištenja zračnog prostora potpuno i usaglašeno primjenjen u svim državama članicama i od strane svih korisnika zračnog prostora.

(6) Primjena koncepta fleksibilnog korištenja zračnog prostora kao što je definisano u članku 2. (22) Regulative (EK) broj 549/2004, zahtjeva uspostavljanje sustava za pravovremenu razmjenu podataka o letu između civilnih i vojnih jedinica kontrole letenja.

(7) Automatizovani postupci u vezi sa najavom i početnom koordinacijom morali bi biti uvedeni u centrima oblasne kontrole letenja čime bi se odgovarajuće informacije o letu osigurale i prijemnim i predajnim jedinicama i potpomogla koordinacija planiranog transfera letova. Ovi postupci su zacrtani kao dio standarda u Regulativi (EK) broj 2082/2000 i trebalo bi da budu primjenjeni od dana stupanja na snagu ove Regulative.

(8) Informacije o letu prenijete u toku procesa početne koordinacije trebalo bi da budu konstantno ažurirane. Zato bi automatizovani procesi trebalo da budu progresivno uvođeni da bi se omogućila revizija informacija o letovima već uključenim u proces početne koordinacije ili raskidanje koordinacije kada jedinica koja prima nije više zainteresovana za let.

(9) Osim centara oblasne kontrole letenja, i druge jedinice kontrole letenja mogu imati korist od uvođenja automatizovanih procesa za najavu, početnu koordinaciju, reviziju koordinacije i raskidanje koordinacije letova. Ako to izaberu, potreba za interoperabilnošću Evropske mreže za upravljanje zračnim prometom (u daljem tekstu EATMN) znači da one moraju da zadovolje iste zahtjeve kao i centri Oblasne kontrole.

(10) Pravovremena razmjena podataka o letu između civilnih i vojnih kontrola letenja trebalo bi da se osloni na postepeno uspostavljanje automatizovanih procesa. Prvi korak bi bio uvođenje prenosa osnovnih podataka o letu između civilnih i vojnih jedinica, kao i mogućnost da se po zahtjevu, ti podaci ažuriraju.

(11) Definirani su i dodatni automatizovani procesi koji će ubuduće pojačati koordinaciju između jedinica kontrole letenja ili između jedinica zrakoplovnih službi i vojnih jedinica kontrole letenja. Ako su izabrale da primjene dodatne automatizovane procese, potreba za interoperabilnosti EATMN znači da moraju da primjene usaglašene zahtjeve za ove procese.

(12) Uvođenje ove Regulative bi osiguralo dalji razvoj i postizanje višeg nivoa interoperabilnosti.

(13) Sa namjerom da se održe ili pojačaju postojeći nivoi sigurnosti u radu, od država članica bi moglo da se zahtjeva da osiguraju da zainteresovane strane nadziru procjenu sigurnosti, koja uključuje identifikaciju opasnosti, procjenu rizika i proces ublažavanja posljedica rizika. Harmonizirano uvođenje pomenutih procesa u sustave pokrivene ovom Regulativom zahtjeva obavezujuće specifične sigurnosne zahtjeve za interoperabilnost, performanse i kvalitet usluge.

(14) Sukladno člankom 3. (3) (d) Regulative (EK) broj 552/2004, pravila uvođenja bi trebalo da opišu specifične procedure koje treba upotrijebiti kako za ocenu jednoobraznosti ili prilagodljivosti sastavnih dijelova tako i za verifikaciju sustava.

(15) Sukladno člankom. 10 (1) i (2) Regulative (EK) broj 552/2004, datumi primjene prelaznih ugovora mogu biti određeni odgovarajućim pravilima za uvođenje interoperabilnosti.

(16) Izvršiocima i službama zrakoplovne navigacije bi trebalo omogućiti izvjesan vremenski period da razviju nove sastavne dijelove i sustave sukladno novim tehničkim zahtjevima.

(17) Mjere koje se odnose na naprijed navedeno, a sadržane su u ovoj Regulativi, sukladne su sa stavom Komiteta za jedinstveno evropsko nebo osnovanim člankom 5 Regulative (EK) broj 549/2004,

USVOJILA JE SLJEDEĆU REGULATIVU:

Članak 1

Predmet i djelokrug

- (1) Ova Reglativa uspostavlja zahtjeve za automatsku razmjenu podataka o letu u svrhu najave, koordinacije i transfera letova između jedinica kontrole letenja i za potrebe civilno-vojne koordinacije.
- (2) Ova Reglativa se primjenjuje na:
 - a) sustave za obradu podataka o letu koji se upotrebljavaju u jedinicama kontrole letenja koje pružaju usluge opštem zračnom prometu;
 - b) sustave za razmjenu podataka o letu koji služe za podršku u procedurama koordinacije između jedinica zrakoplovnih službi i nadležnih vojnih jedinica.
- (3) Ova Reglativa se ne primjenjuje na razmjenu podataka o letu između jedinica kontrole letenja koje posjeduju sustave za obradu podataka o letu definisane u stavku 2, jer su pomenuti podaci sinhronizovani korišćenjem zajedničkog sustava.

Članak 2

Definicije

Za potrebe ove Reglative primjenjuju se definicije date u Reglativi (EK) broj 549/2004.

Kao dodatak definicijama iz stava 1 primjenjuju se sljedeće definicije:

1. **najava** - predaja podataka jedinice koja predaje zrakoplov sa ciljem da se ažuriraju podaci u sustavu jedinice koja prima zrakoplov, kao priprema za koordinaciju;
2. **koordinacija** -sadejstvo između jedinica kontrole letenja kod kojih planirani let prelazi zajedničku granicu kako bi se osigurala sigurnost leta;
3. **jedinica kontrole letenja** (*u daljem tekstu jedinica KL*) - može značiti Oblasna kontrola letenja, Prilazna kontrola letenja ili Zračnu lukuska kontrola letenja;
4. **civilno-vojna koordinacija** - koordinacija između civilnih i vojnih službi ovlaštenih da donose odluke i ugovaraju način rada;
5. **sustav za automatsku obradu podataka o letu** - dio sustava zrakoplovnih službi koji prima, automatski obrađuje i distribuira na radna mjesta kontrole letenja podatke iz plana leta i druge pridružene poruke;
6. **jedinica zrakoplovnih službi** (*u daljem tekstu jedinica KL*) - jedinica, civilna ili vojna, odgovorna za pružanje usluga u zračnom prometu;
7. **vojna jedinica kontrole letenja** - bilo koja fiksna ili pokretna vojna jedinica za prihvata i otpremu vojnog zračnog prometa i/ili obavljanje drugih aktivnosti specifične prirode koje zahtijevaju preuzimanje ili restrikciju zračnog prostora;
8. **predajna jedinica** - jedinica kontrole letenja u procesu transfera nadležnosti za pružanje usluge kontrole letenja narednoj jedinici KL duž zračnog puta zrakoplova;

9. **prijemna jedinica** - jedinica kontrole letenja koja prima podatke;
10. **granica** - bočna ili vertikalna ravan koja razgraničava zračni prostor u kome jedna jedinica KL pruža usluge kontrole letenja;
11. **oblasna kontrola letenja** (*u daljem tekstu OKL*) - jedinica osnovana da osigura kontrolu letenja zrakoplovima u kontrolisanim oblastima pod njenom odgovornošću;
12. **radno mjesto** - oprema i tehnički uređaji na kojima članak osoblja službe kontrole letenja obavlja svoje radne zadatke;
13. **plan leta** - specifična informacija namijenjena jedinicama službe kontrole letenja koja se odnosi na namjeravani let ili dio leta zrakoplova;
14. **upozorenje** - poruka prikazana na radnom mjestu kada nije uspio proces automatske koordinacije;
15. **predviđeni podaci** - podaci o točki koordinacije, predviđenom vremenu i očekivanom nivou leta zrakoplova na točki koordinacije;
16. **sekundarni nadzorni radar** (*u daljem tekstu SSR*) - sustav nadzornih radara koji koristi predajnike ili prijemnike i transpondere;
17. **sporazum o koordinaciji** - sporazum između dvije susjedne jedinice KL kojim se određuje način na koji se koordinira odgovornost i obaveze;
18. **točka primopredaje nadležnosti** - točka na zračnom putu zrakoplova na kojoj se nadležnost za pružanje usluge kontrole letenja predaje sljedećoj jedinici KL;
19. **podaci iz koordinacije** - podaci od značaja za operativno osoblje u vezi sa procesom najave, koordinacije i transfera letova i u vezi sa civilno-vojn timer koordinacijom;
20. **primopredajni nivo leta** - nivo leta dogovoren tokom koordinacije ukoliko je zrakoplov u horizontalnom letu, odnosno odobreni nivo leta ka kojem se zrakoplov penje ili ponire na točki koordinacije;
21. **prihvatna jedinica** - naredna jedinica kontrole letenja koja preuzima nadležnost nad zrakoplovom;
22. **točka koordinacije** (*u daljem tekstu TK*) - točka na ili u blizini granice koju koriste jedinice KL i na koju se pozivaju u procesu koordinacije;
23. **obavještena jedinica** - jedinica KL koja je primila podatke iz najave;
24. **korelacija** - proces povezivanja podataka iz plana leta i radarske pozicije tog istog leta;
25. **osloboditi** - ovlaštenje koje daje kontrolor koji predaje zrakoplov kontroloru koji ga prihvata na točki transfera za izdavanje instrukcija zrakoplovu prije prelaska točke transfera;
26. **raspoloživost** - stepen na kome je sustav ili komponenta sustava operativana i dostupna za upotrebu;

27. **pouzdanost** - vjerovatnoća sa kojom instalacije na zemlji rade u okvirima propisanih tolerancija.

Članak 3

Zahtjevi za interoperabilnost i performanse

(1) Službe zrakoplovne navigacije će osigurati da sustavi pomenuti u članku 1.(2)(a) koji se koriste u OKL budu usklađeni sa zahtjevima za interoperabilnost i performanse koji su propisani u Aneksu I, Dio A i B.

(2) Službe zrakoplovne navigacije koje su u svojim sporazumima o koordinaciji navele da će uvesti procese najave, početne koordinacije, revizije koordinacije, raskidanja koordinacije, osnovne prijave ili izmjene osnovne prijave između jedinica KL (a koje nisu OKL), će osigurati da sustavi iz članka 1. (2) (a) budu sukladni zahtjevima za performanse i interoperabilnost koji su propisani u Aneksu I, Dio A i B.

(3) Službe zrakoplovne navigacije koje su u svojim sporazumima o koordinaciji naglasile da će uvesti pretpoletnu najavu i koordinaciju, promjenu frekvencije ili ručno preuzimanje procesa komunikacije, će osigurati da sustavi iz članka 1. (2) (a) poštuju zahtjeve za performanse i interoperabilnost određene u Aneksu I, Dio A i C.

(4) Države članice će osigurati da sustavi iz članka 1. (2) (b) poštuju zahtjeve za interoperabilnost i performanse određene u Aneksu I, Dio A i B, koji se odnose na procese osnovne prijave i izmjene osnovne prijave.

(5) Kada su jedinice kontrole letenja i odgovarajuće vojne jedinice uspostavile između svojih sustava (članak 1. (2) (b)) najavu zahtjeva za prolazak, zahtjev za prolazak, protivprijedlog o prolasku ili procese otkazivanja prolaska, države članice osiguravaju da ovi sustavi poštuju zahtjeve za interoperabilnost i performanse određene u Aneksu I, Dio A i C.

Članak 4

Zahtjevi za kvalitet usluge

(1) Službe zrakoplovne navigacije osiguravaju da sustavi iz članka 1 (2) (a) poštuju zahtjeve za kvalitet usluge određene u Aneksu II.

(2) Države članice osiguravaju da sustavi iz članka 1 (2) (b) poštuju zahtjeve o kvalitetu usluge, određene u Aneksu II.

Članak 5

Pridodate procedure

(1) Za let koji podliježe početnoj koordinaciji, ugovoreni uvjeti transfera su operativno obvezujući za obje jedinice KL, osim ako koordinacija nije prekinuta ili revidirana.

(2) Za let koji podliježe reviziji koordinacije, ugovoreni uvjeti transfera su operativno obvezujući za obje jedinice KL, osim ako koordinacija nije ukinuta ili su uvjeti dalje revidirani.

(3) Kada završetak revizije ili raskidanja procesa koordinacije nije potvrđen saglasno primjenjivim zahtjevima o kvalitetu usluge, predajna jedinica će pokrenuti usmenu koordinaciju.

Članak 6
Zahtjevi sigurnosti

Države članice će preduzeti neophodne mjere da osiguraju da prije bilo koje promjene u postojećim automatskim sustavima za razmjenu podataka o letu koje propisuje ova Regulativa ili uvođenja novih sustava, zainteresovane strane procijene sigurnost što uključuje utvrđivanje rizika, procjenu opasnosti i proces ublažavanja posljedica rizika.

Tokom procijene sigurnosti, zahtjevi sigurnosti određeni u Aneksu III biće uzeti u obzir kao minimum.

Članak 7
Usaglašenost ili podesnost za upotrebu sastavnih dijelova

Prije izdavanja Deklaracije Europske komisije o usaglašenosti ili podesnosti za upotrebu na koje se odnosi članak 5 Regulative (EK) broj 552/2004, proizvođači sastavnih dijelova sustava (članak 1. (2) (a) i (b)) procjenjuju usaglašenost ili podesnost za upotrebu ovih dijelova sukladno zahtjevima propisanim u Aneksu IV, Dio A.

Članak 8
Verifikacija sustava

(1) Službe zrakoplovne navigacije koje mogu da pokažu da su ispunile uvjete propisane u Aneksu V provode verifikaciju sustava o kojoj se govori u članku 1. (2) (a) sukladno zahtjevima zacrtanim u Aneksu IV, Dio B.

(2) Službe zrakoplovne navigacije koje ne mogu da pokažu da su ispunile zahtjeve zacrtane u Aneksu V će verifikaciju sustava iz članka 1. (2) (a) prepustiti imenovanom tijelu. Ova verifikacija sprovede se sukladno zahtjevima propisanim u Aneksu IV, Dio C.

(3) Države članice su dužne da osiguraju da verifikacija sustava članka 1. (2) (a) pokaže usklađenost ovih sustava sa zahtjevima za interoperabilnost, performanse, kvalitet usluge i sigurnost ove Regulative.

Članak 9
Usaglašenost

Države članice su dužne da preduzmu neophodne mjere da osiguraju postupanje sukladno ovoj Regulativi.

Članak 10
Prijelazne odredbe

(1) Prijelazne odredbe iz Članka 10. (1) Regulative (EK) broj 552/2004 primjenjuju se na sustave (članak 1. (2)) Europske mreže za upravljanje zračnim prometom (u daljem tekstu EATMN), od stupanja na snagu ove Regulative u dijelu koji se odnosi na proces najave i početne koordinacije.

U dijelu koji se odnosi na reviziju koordinacije, raskidanje koordinacije, osnovnu prijavu i izmjenu osnovne prijave, navedene prijelazne odredbe se primjenjuju na sustave EATMN od 1. siječnja 2009.

(2) Prijelazne odredbe iz Članka 10. (2) Europske Regulative broj 552/2004 primeniće se na sustave iz članka 1. (2), od 31. prosinca 2012.

Članak 11

Stupanje na snagu

(1) Ova Reglativa stupa na snagu 20-og dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku Europske zajednice.

(2) Ova odredba se primjenjuje od 1. siječnja 2009 na sve sustave EATMN iz Članka 1. (2) za procese revizije koordinacije, raskidanja koordinacije, osnovne prijave i izmjene osnovne prijave.

(3) Ova odredba se primjenjuje od 31. prosinca 2012 na sve sustave EATMN iz članka 1. (2) koji su u tom trenutku operativni.

Ova Reglativa je pravno obavezujuća u cjelosti i direktno se primjenjuje u svim državama članicama.

ANEKS I

Zahtjevi za interoperabilnost i performanse (vidjeti članak 3)

DIO A: OPĆI ZAHTJEVI

1. SUSTAVSKI ZAHTJEVI

1.1.Sustav će osigurati sve informacije potrebne za prikazivanje, obradu i sakupljanje u propisanim procesima razmjene informacija.

1.2.Sustav će moći da automatski prima, čuva, obrađuje, izdvaja i dostavlja za prikazivanje informacije o letu u vezi sa najavom, koordinacijom i transferom i procesima civilno-vojne koordinacije.

1.3.Sustav će izdati upozorenje kada su otkrivene slabosti ili nepravilnosti u razmjeni informacija.

1.4.Sustav će biti u stanju da omogući upozoravanje odgovarajućih radnih mjesta u vezi sa razmjenom informacija.

1.5.Sustav će omogućiti osoblju KL sredstva za promjenu informacija o letu koje su u vezi sa procesima.

1.6.Sustav će biti u stanju da osoblju KL obezbjedi informacije o statusu procesa razmjene informacija.

2. SNIMANJE PODATAKA IZ SUSTAVA RAZMJENE INFORMACIJA.

2.1.Služba zrakoplovne navigacije će zabilježiti podatke iz sustava za razmjenu informacija na način koji omogućava pristup i čitanje tih podataka.

DIO B: ZAHTJEVI ZA OBAVEZNE PROCESSE POTPOMOŽNE SUSTAVSKOM RAZMJENOM INFORMACIJA

1. NAJAVA

1.1. Na koje informacije o letu se odnosi

1.1.1.Informacija sadržana u procesu najave uključivaće kao minimum :

- identifikaciju zrakoplova
- SSR mod i kod (ako je na raspolaganju)
- zračnu luku polijetanja
- predviđene podatke
- zračnu luku slijetanja
- broj i tip zrakoplova
- vrsta leta

-opremljenost i status opreme

1.1.2. Sadržaj informacije o «opremljenost i statusu opreme» će kao minimum uključiti smanjeni minimum vertikalnog razdvajanja (u daljem tekstu RVSM) i sposobnost od 8,33KHz.

1.1.3. Informacija o «opremljenost i statusu opreme» može sadržati druge stavke prema sporazumima o koordinaciji.

1.2. Pravila primjene

1.2.1. Do procesa najave doći će najmanje jednom za svaki izabrani let koji planira da pređe granicu osim za let sa pretpoletnom najavom ili u procesu koordinacije.

1.2.2. Kriteriji izbora za najavu letova koji prelaze granicu biće sukladno sporazumima o koordinaciji.

1.2.3. Kada ne može doći do procesa najave u obostrano usaglašenom vremenu prije procesa početne koordinacije, onda će ona biti uračunata u proces početne koordinacije.

1.2.4. Kada postoji, proces najave predhodi procesu početne koordinacije.

1.2.5. Do procesa najave ponovo će doći svaki put kada ima promjena u bilo kojem od sljedećih podataka (prije procesa početne koordinacije):

- TK,
- očekivani SSR kod na točki primopredaje,
- zračnu luku dolaska,
- tip zrakoplova,
- opremljenost i status opreme.

1.2.6. Ako se ustanovi nesaglasnost između prenijetih i odgovarajućih podataka u sustavu prijema, ili ako ove informacije nisu dostupne, kod koje postoji potreba za korekcijom pri prijemu narednih podataka iz početne koordinacije, navedena nesaglasnost mora da bude prosljeđena na odgovarajuću poziciju radi razrešenja.

1.3. Vremenski kriterij za početak procesa najave

1.3.1. Proces najave započinje (u minutima čiji je broj utvrđen prema definiranim parametrima), prije proračunatog vremena na TK.

1.3.2. Parametri za najavu biće uključeni u sporazume o koordinaciji između odgovarajućih jedinica KL.

1.3.3. Parametri za najavu mogu biti definirani pojedinačno za svaku tačku koordinacije.

2. POČETNA KOORDINACIJA

2.1. Značajne informacije o letu

2.1.1. Informacija koja je predmet početne koordinacije sadrži kao minimum:

- identifikaciju zrakoplova
- SSR mod i kod
- zračnu luku polaska
- proračunate podatke
- zračnu luku dolaska
- broj i tip zrakoplova

-vrsta leta
-opremljenost i status opreme.

2.1.2. Informacija o «opremljenosti i statusu opreme» sadržaće, kao minimum, RVSM i kapacitet 8,33 KHz.

2.1.3. Informacija o «opremljenosti i statusu opreme» mođe sadržati i druge elemente bilateralno dogovorene u Sporazumima o koordinaciji.

2.2. Pravila primjene

2.2.1. Proces početne koordinacije će se primeniti za svaki izabrani let koji planira da pređe granicu.

2.2.2. Kriterij podlijevanja prekograničnih letova procesu početne koordinacije biće sukladno Sporazumima o koordinaciji.

2.2.3. Proces početne koordinacije počeeće da se odvija automatski (osim ako je već započet ručnim putem) u momentu:

-bilateralno dogovorenog parametra vremenskog perioda prije predviđenog vremena na točki koordinacije, ili

-kada se zrakoplov nalazi na bilateralno dogovorenoj udaljenosti od točke koordinacije, sukladno Sporazumima o koordinaciji.

2.2.4. Proces početne koordinacije odvijaće se samo jednom za svaki let, osim u slučaju započetog procesa prekidanja koordinacije.

2.2.5. Poslije procesa prekidanja koordinacije, procedura početne koordinacije mođe ponovo biti započeta sa istom jedinicom.

2.2.6. Završetak procesa početne koordinacije, uključujući potvrdu od prijemne jedinice, dostaviće se predajnoj jedinici i tada se let smatra «koordiniranim».

2.2.7. Ako završetak procesa početne koordinacije nije potvrđen, poštujući primjenjljive zahtjeve kvaliteta usluge, doći će do upozorenja na radnom mjestu odgovornog za koordinaciju leta u predajnoj jedinici.

2.2.8. Informacije o početnoj koordinaciji biće dostupne na odgovarajućem radnom mjestu u prijemnoj jedinici.

3. REVIZIJA KOORDINACIJE

3.1. Značajne informacije o letu

3.1.1. Proces revizije koordinacije osiguraće povezanost sa predhodno koordiniranim letom.

3.1.2. Ako je došlo do promjene , revizija koordinacije daje sljedeće informacije o letu:

-SSR mod i kod
-predviđeno vrijeme i nivo leta,
-opremljenost i status opreme.

3.1.3. Ako je bilateralno dogovoreno i ako je došlo do promjene, revizija podataka koordinacije donijeće sljedeće:

-tačku koordinacije,
-rutu.

3.2. Pravila primjene

3.2.1. Do procesa revizije koordinacije može doći jednom ili više puta sa jedinicom sa kojom je let u procesu koordinacije.

3.2.2. Do revizije procesa koordinacije će doći kada:

-se proračunato vrijeme na točki koordinacije razlikuje od predviđenog za vrijednost veću od bilateralno dogovorene.
-se primopredajna visina, kod SSR ili opremljenost i status opreme razlikuju od predhodnog.

3.2.3. Kada je bilateralno usaglašeno, do procesa revizije koordinacije doći će kada je došlo do bilo kakva promjene:

-točke koordinacije,
-rute.

3.2.4. Završetak procedure revizije koordinacije, uključujući potvrdu prijemne jedinice biće dostavljen predajnoj jedinici.

3.2.5. Ako završetak procedure revizije koordinacije nije potvrđen, saglasno zahtjevima o kvalitetu usluge, doći će do upozorenja na radnom mjestu odgovornom za koordinaciju u okviru predajne jedinice.

3.2.6. Do procesa revizije koordinacije doći će odmah nakon pojave nekog značajnog podatka ili promjene značajnog podatka.

3.2.7. Proces revizije koordinacije se obustavlja nakon što se let nađe na bilateralno ugovorenoj distanci/vremenu od točke transfera, saglasno sa Sporazumima o koordinaciji.

3.2.8. Informacija o reviziji koordinacije biće dostupna na odgovarajućem radnom mjestu u prijemnoj jedinici.

4. RASKIDANJE KOORDINACIJE

4.1. Značajne informacije o letu

4.1.1. Proces raskidanja koordinacije će osigurati vezu sa predhodnim procesom najave, odnosno koordinacije koji su otkazani.

4.2. Pravila primjene

4.2.1. Do procesa raskidanja koordinacije jednog koordinisanog leta dolazi kada:

-jedinica nije više sljedeća jedinica u redosledu koordinacije,
-plan leta je poništen u jedinici koja šalje i koordinacija više nema značaja,
-predhodna jedinica je primila informaciju o raskidanju koordinacije datog leta.

4.2.2. Do procesa raskidanja koordinacije može doći sa datom jedinicom za jedan najavljeni let kada:

-jedinica nije više sljedeća jedinica u redosledu koordinacije,

- plan leta je poništen u jedinici koja šalje i koordinacija više nema značaja,
- predhodna jedinica je primila informaciju o raskidanju koordinacije datog leta,
- došlo je do kašnjenja na ruti i revizija proračuna ne može biti urađena automatski.

4.2.3.Završetak procesa raskidanja koordinacije uključujući i potvrdu od prijemne jedinice prenijeće se predajnoj jedinici.

4.2.4.Ako završetak procesa raskidanja koordinacije nije potvrđen, u okviru primjenjivih zahtjeva za kvalitet usluge, doći će do upozorenja na radnom mjestu odgovornog za koordinaciju u predajnoj jedinici.

4.2.5.Informacija o raskidanju koordinacije dostupna je na odgovarajućem radnom mjestu u obavještenoj jedinici ili u jedinici sa kojom je koordinacija poništena.

5. OSNOVNA PRIJAVA

5.1.Značajne informacije o letu

5.1.1.Informacija koja je predmet osnovne prijave, sadržaće kao minimum:

- identifikaciju zrakoplova,
- SSR mod i kod.

5.1.2.Svaka dodatna informacija iz osnovnih podataka o letu mora biti bilateralno ugovorena.

5.2.Pravila primjene

5.2.1.Proces osnovne prijave primjenjivaće se automatski za svaki izabrani let.

5.2.2.Kriterij podlijevanja osnovnoj prijavi biće sukladno Sporazumima o koordinaciji.

5.2.3.Završetak procesa, uključujući potvrdu od prijemne jedinice biće dostavljen jedinici koja izdaje podatke.

5.2.4.Ako završetak procesa nije potvrđen, u okviru važećih zahtjeva za kvalitet usluge, doći će do upozorenja na odgovarajućem radnom mjestu u jedinici za izdavanje podataka.

6. IZMJENA OSNOVNE PRIJAVE

6.1.Značajne informacije o letu

6.1.1.Proces izmjene osnovne prijave u vezi je sa letom iz predhodnog procesa osnovne prijave.

6.1.2.Bilo koja druga informacija iz procesa izmjene osnovne prijave ili kriteriji za izbor informacija koje podliježu izmjeni osnovne prijave, biće predmet bilateralnog usaglašavanja.

6.2.Pravila primjene.

6.2.1. Proces izmjene osnovne prijave odvijaće se samo za let predhodno najavljen procesom osnovne prijave.

6.2.2.Proces izmjene osnovne prijave zapoćeće automatski sukladno bilateralno dogovorenim kriterijima.

6.2.3. Informacija o završetku procesa izmjene osnovne prijave, uključujući potvrdu od strane prijemne jedinice, biće prenijeta jedinici koja izdaje podatke.

6.2.4. Ako završetak procesa izmjene osnovne prijave nije potvrđen, u okvirima primjenjivih zahtjeva za kvalitet usluge, doći će do upozorenja na odgovarajućem radnom mjestu u jedinici koja izdaje podatke.

6.2.5. Informacija o izmjeni osnovne prijave biće dostupna na odgovarajućem radnom mjestu prijemne jedinice.

DIO C: ZAHTJEVI KOJI SE ODOSE NA NEOBAVEZNE PROCEDURE RAZMJENE INFORMACIJA

1. PRETPOLETNA NAJAVA I KOORDINACIJA

1.1. Značajne informacije o letu

1.1.1. Informacija iz procedure pretpoletne najave i koordinacije sadržaće kao minimum:

- identifikaciju zrakoplova,
- SSR mod i kod (ako je na raspolaganju),
- zračnu luku polaska,
- predviđeno vrijeme polijetanja ili predviđene podatke, kao što je bilateralno dogovoreno,
- zračnu luku dolaska,
- broj i tip zrakoplova.

1.1.2. Informacija koje podliježu procesu pretpoletne najave i koordinacije koju daje jedinica završne kontrolisane oblasti (TMA) ili koju daje OKL sadržaće kao minimum:

- vrstu leta,
- opremljenost i status opreme.

1.1.3. Informacija o «opremljenosti i statusu opreme» mora da sadrži kao minimum podatak o opremljenosti za RVSM i 8,33 KHz.

1.1.4. Informacija o «opremljenosti i statusu opreme» može sadržati i druge elemente bilateralno dogovorene u Sporazumima o koordinaciji.

1.2. Pravila primjene

1.2.1. Proces pretpoletne najave i koordinacije primeniće se jednom ili više puta za svaki izabrani let koji planira da pređe granicu kada vrijeme leta od polijetanja do točke koordinacije nije dovoljno za obavljanje procesa početne najave i koordinacije.

1.2.2. Kriterij podlijevanja pretpoletnoj najavi i koordinaciji letova koji prelaze granicu biće sukladno Sporazumima o koordinaciji.

1.2.3. Proces pretpoletne najave i koordinacije obaviće se ponovo prije polijetanja svaki put kada dođe do promjene bilo kog podatka iz predhodnog procesa pretpoletne najave i koordinacije.

1.2.4. Završetak procesa pretpoletne najave i koordinacije uključujući potvrdu od strane prijemne jedinice preniće se predajnoj jedinici.

1.2.5. Ako završetak procesa pretpoletne najave i koordinacije nije potvrđen, doći će do upozorenja na radnom mjestu odgovornom za najavu/koordinaciju leta u predajnoj jedinici.

1.2.6. Informacija o pretpoletnoj najavi i koordinaciji biće dostupna na odgovarajućem radnom mjestu obaviještene jedinice.

2. PROMJENA FREKVENCIJE

2.1. Značajne informacije o letu

2.1.1. Informacije koje se odnose na proces promjene frekvencije sadržaće kao minimum:

-identifikaciju zrakoplova.

2.1.2. Informacije koje se odnose na proces promjene frekvencije sadržaće i sljedeće podatke, ako su na raspolaganju:

- indikaciju da je zrakoplov oslobođen,
- odobreni nivo leta
- dodeljeni kurs / put ili direktno odobrenje,
- dodeljenu brzinu,
- dodeljenu vertikalnu brzinu penjanja/poniranja.

2.1.3. Ako je bilateralno ugovoreno, podaci o promjeni frekvencije sadržaće i sljedeće elemente:

- trenutnu radarsku poziciju,
- propisanu frekvenciju.

2.2. Pravila upotrebe

2.2.1. Proces promjene frekvencije manuelno će započeti kontrolor koji predaje zrakoplov.

2.2.2. Završetak procesa promjene frekvencije, uključujući potvrdu od strane prijemne jedinice, preniće se predajnoj jedinici KL.

2.2.3. Ako završetak procesa promjene frekvencije nije potvrđen, sukladno primjenjivim zahtjevima za kvalitet usluge, doći će do upozorenja na odgovarajućem radnom mjestu predajne jedinice KL.

2.2.4. Informacije koje se odnose na promjenu frekvencije, bez odlaganja biće dostupne kontroloru koji prihvata.

3. RUČNO PREUZIMANJE KOMUNIKACIJE

3.1. Značajne informacije o letu

3.1.1. Informacija koja je predmet procesa ručnog preuzimanja komunikacije sadržaće kao minimum identifikaciju zrakoplova.

3.2. Pravila upotrebe

3.2.1. Proces ručnog preuzimanja komunikacije zapoćeće prijemna jedinica kada je komunikacija uspostavljena.

3.2.2.Završetak procesa ručnog preuzimanja komunikacije, uključujući potvrdu od strane predajne jedinice, dostaviće se prihvatnoj jedinici KL.

3.2.3.Ako završetak procesa ručnog preuzimanja komunikacije nije potvrđen, u okvirima primjenjivih zahtjeva za kvalitet usluge, doći će do upozorenja na odgovarajućem radnom mjestu prihvatne jedinice ATC.

3.2.4.Informacija o ručnom preuzimanju komunikacije biće odmah dostavljena kontroloru predajne jedinice.

4. NAJAVA ZAHTJEVA ZA PROLAZAK

4.1.Značajne informacija o letu

4.1.1.Informacija koja je predmet procesa najave zahtjeva za prolazak sadržaće kao minimum:

- identifikaciju zrakoplova,
- SSR mod i kod,
- broj i tip zrakoplova,
- identifikaciju nadležnog sektora,
- rutu prolaska uključujući predviđena vremena i nivoe leta za svaku tačku na ruti.

4.2.Pravila za upotrebu

4.2.1.Proces najave zahtjeva za prolazak zapoćeće kontrolor ručnim putem ili automatski, kako je opisano u Sporazumima o koordinaciji. Ž

4.2.2.Završetak procesa najave zahtjeva za prolazak, uključujući potvrdu od strane obaviještene jedinice, biće dostavljen jedinici za najavu.

4.2.3.Ako završetak procesa najave zahtjeva za prolazak nije potvrđen, shodno primjenjivim zahtjevima za kvalitet usluge, doći će do upozorenja u jedinici za najavu.

4.2.4.Informacija o najavi zahtjeva za prolazak biće dostupna na odgovarajućem radnom mjestu u obaviještenoj jedinici.

5. ZAHTJEV ZA PROLAZAK

5.1.Značajne informacije o letu

5.1.1.Informacija koja je predmet procesa zahtjeva za prolazak, sadržaće kao minimum sljedeće elemente:

- identifikaciju zrakoplova,
- SSR mod i kod,
- broj i tip zrakoplova,
- identifikaciju nadležnog sektora,
- rutu prolaska uključujući proračunata vremena i nivoe leta na svakoj točki rute.

5.1.2.Ako je bilateralno dogovoreno, zahtjev za prolazak sadržaće informacije o opremljenosti i statusu opreme.

5.1.3.Informacija o «opremljenosti i statusu opreme» uključiće kao minimum podatak o opremljenosti za RSVM.

5.1.4. Ako je bilateralno dogovoreno, informacija o «opremljenosti i statusu opreme» može sadržati i druge elemente.

.2. Pravila za upotrebu

5.2.1. Zahtjev za prolazak započinje po nahođenju kontrolora letenja, sukladno uvjetima propisanim u Sporazumima o koordinaciji.

5.2.2. Završetak procesa zahtjeva za prolazak, uključujući potvrdu od strane prijemne jedinice dostaviće se jedinici koja zahtjeva prolazak.

5.2.3. Ako završetak procesa zahtjeva za prolazak nije potvrđen, u okvirima primjenljivih zahtjeva za kvalitet usluge, doći će do upozorenja na odgovarajućem radnom mjestu u jedinici koja zahtjeva.

5.2.4. Informacija o zahtjevu za prolazak biće dostupna na odgovarajućem radnom mjestu u jedinici koja prima zahtjev.

5.3. Operativni odgovor

5.3.1. Na zahtjev za prolazak se odgovara na jedan od sljedećih načina:

- prihvatanjem predloženih podataka o prolasku kroz rutu, odnosno zračni prostor, ili,
- protivprijedlogom koji sadrži drugačije podatke o prolasku kroz rutu, odnosno zračni prostor, kao što je propisano u odjeljku 6 ovog teksta, ili
- odbijanjem predloženih podataka o prolasku kroz rutu, odnosno zračni prostor.

5.3.2. Ako operativni odgovor nije primljen u bilateralno dogovorenem vremenskom intervalu, doći će do upozorenja na odgovarajućem radnom mjestu u jedinici koja zahtjeva.

6. PROTIVPRIJEDLOG ZA PROLAZAK

6.1. Značajne informacije o letu

6.1.1. Proces protivprijedloga za prolazak mora da osigura vezu sa predhodno koordiniranim letom.

6.1.2. Informacija koja je predmet procesa protivprijedloga za prolazak, sadržaće kao minimum sljedeće elemente:

- identifikaciju zrakoplova,
- rutu prolaska uključujući predviđena vremena i nivo leta na svakoj točki rute.

6.2. Pravila za upotrebu

6.2.1. Protivprijedlog za prolazak podrazumjeva novi nivo leta i/ili novu rutu.

6.2.2. Završetak procesa protivprijedloga za prolazak, uključujući i potvrdu jedinice koja je dala početni zahtjev, dostaviće se jedinici koja daje protivprijedlog za prolazak.

6.2.3. Ako završetak procesa protivprijedloga za prolazak nije potvrđen, u okviru primjenljivih zahtjeva za kvalitet usluge, doći će do upozorenja na odgovarajućem radnom mjestu u jedinici koja daje protivprijedlog.

6.2.4. Informacija o protivprijedlogu za prolazak biće dostupna na odgovarajućem radnom mjestu u jedinici koja je dala početni zahtjev.

6.3. Operativni odgovor

6.3.1. Jedinica koja je dala početni prijedlog zahtjeva za prolazak, nakon potvrde o uspješnoj obradi informacija iz primljenog protivprijedloga prosljediće svoj operativni odgovor.

6.3.2. Operativni odgovor na protivprijedlog za prolazak može biti njegovo prihvatanje ili odbijanje, prema potrebi.

6.3.3. Ako operativni odgovor nije primljen u okviru bilateralno dogovorenog vremenskog intervala, doći će do upozorenja na odgovarajućem radnom mjestu u jedinici koja pravi protivprijedlog za prolazak.

7. PONIŠTAVANJE PROLASKA

7.1. Značajne informacije o letu

7.1.1. Proces poništenja prolaska mora da osigura vezu sa sa predhodnim procesom najave ili koordinacije koji su poništeni.

7.2. Pravila upotrebe

7.2.1. Proces poništenja prolaska započeće jedinica odgovorna za let u jednom od sljedećih slučajeva:

- let predhodno najavljen u procesu osnovne prijave neće ući u zračni prostor obaviještene jedinice ili nije više od interesa za obavještenu jedinicu,
- prolazak neće biti izvršen na ruti koja je naznačena u najavi,
- prolazak neće biti izvršen prema uvjetima o kojima se pregovara ili sukladno uvjetima dogovorenim posle dijaloga o prolasku kroz zračni prostor.

7.2.2. Proces poništavanja prolaska započeće automatski ili ručnim putem od strane kontrolora letenja, sukladno Sporazumima o koordinaciji.

7.2.3. Završetak procesa poništavanja prolaska uključujući potvrdu od strane obaviještene/zahtjevne jedinice, biće dostavljen jedinici koja poništava.

7.2.4. Ako završetak procesa poništavanja prolaska nije potvrđen, u okviru primjenljivih zahtjeva za kvalitet usluge, doći će do upozorenja na odgovarajućem radnom mjestu u jedinici koja poništava.

7.2.5. Informacija o poništenju prolaska biće dostupna na odgovarajućem radnom mjestu obaviještene/zahtjevne jedinice.

ANEKS II

Zahtjevi koji se odnose na kvalitet usluge (vidjeti članak 4)

1. Dostupnost, pouzdanost, objezbeđenost podataka i integritet podataka

1.1. Oprema za razmjenu informacija mora biti na raspolaganju tokom radnog vremena jedinice.

1.2. Svaki planirani period prekida biće bilateralno dogovoren između dvije date jedinice.

1.3. Pouzdanost sustava veze za razmjenu informacija mora biti najmanje 99,86%.

1.4. Objezbeđenost i integritet informacija razmjenjenih pomoću opreme iz sustava za razmjenu, moraju biti osigurani na odgovarajućem nivou sukladno priznatim postupcima.

2. Vremena procesa

2.1. Vrijeme procesa je interval između početka procesa i trenutka kada je tražena potvrda dostupna u jedinici koja je započela proces.

2.2. U vrijeme procesa ne ulaze operativni odgovori, ukoliko se traže.

2.3. Maksimalno vrijeme procesa prije davanja upozorenja se dogovara bilateralno.

ANEKS III

Sigurnosni zahtjevi (vidjeti članak 6)

1. Uvođenje sustava za razmjenu informacija i veza za govornu komunikaciju zemlja-zemlja, isključiče, koliko je to izvodljivo, svaku mogućnost za istovrijemeni prekid.

2. Zahtjevi za interoperabilnost i performanse koji su propisani u paragrafima 3.2.4, 3.2.5, 4.2.3, 4.2.4, 5.2.3, 5.2.4, 6.2.3 i 6.2.4 Aneksa I, Dio B takođe se smatraju sigurnosnim zahtjevima.

3. Za procese revizije koordinacije, raskidanja koordinacije, osnovne prijave i izmjene osnovne prijave, zahtjevi za kvalitet usluge propisani u Aneksu II, takođe se smatraju sigurnosnim zahtjevima.

ANEKS IV

DIO A: ZAHTJEVI ZA PROCJENU USAGLAŠENOSTI ILI PODESNOSTI ZA RAD SASTAVNIH DIJELOVA PREMA ČLANKU 7

1. Rad na verifikaciji treba da pokaže da su sastavni dijelovi sukladno zahtjevima za interoperabilnost i performanse, kvalitet usluge i sigurnost iz ove Regulative, odnosno da su podesni za korišćenje u probnim uvjetima.

2. Proizvođač će voditi procjenu usaglašenosti, a naročito će:

- odrediti odgovarajuće test okruženje,
- potvrditi da plan testiranja opisuje sastavne dijelove u probnim uvjetima,
- potvrditi da plan testiranja pokriva sve primjenjive zahtjeve,
- osigurati sadržaj i kvalitet tehničke dokumentacije i plana testiranja
- planirati organizaciju testa, osoblja, instalaciju i konfiguraciju probne platforme,
- obavljati inspekciju i testove kao što je predviđeno u planu testiranja,
- sačiniti izvješće o rezultatima inspekcije i testova.

3. Proizvođač objezbeđuje da sastavni dijelovi koji se koriste za razmjenu podataka u procesima najave, koordinacije i transfera letova kao i procesu civilno-vojne koordinacije, a koji su integrisani u probnim uvjetima, zadovoljavaju zahtjeve za interoperabilnost i performanse, kvalitet usluge i sigurnost iz ove Regulative.

4. Nakon uspješnog završetka provjere usaglašenosti i podesnosti za upotrebu, proizvođač izdaje, na svoju odgovornost, deklaraciju Europske komisije o usaglašenosti ili podesnosti za upotrebu, naročito naglašavajući zahtjeve iz ove Regulative kojima sastavni dio i njegovi uvjeti rada odgovaraju, sukladno Aneksom III (3) Regulative o interoperativnosti.

DIO B: ZAHTJEVI ZA VERIFIKACIJU SUSTAVA PREMA ČLANKU 8.(1)

1. Verifikacija sustava će pokazati usaglašenost sustava sa zahtjevima za interoperabilnost i performanse, kvalitet usluge i sigurnost iz ove Regulative, u vještačkim uvjetima koji odražavaju radni kontekst ovih sustava.

2. Verifikacija sustava koji stavljaju u delo razmjenu informacija u procedurama najave, koordinacije i transfera letova kao i u proceduri civilno-vojne koordinacije, obavlja se sukladno odgovarajućim i priznatim postupcima testiranja.

3. Probna sredstva upotrebljena za verifikaciju sustava uvedenih za razmjenu podataka a koji potpomažu procese najave, koordinacije i transfera letova kao i procese civilno-vojne koordinacije, treba da budu odgovarajuće funkcionalnosti.

4. Verifikacija sustava uvedenih za razmjenu podataka a koji potpomažu procese najave, koordinacije i transfera letova kao i procese civilno-vojne koordinacije, proizvešće elemente za tehničku dokumentaciju koja se zahtjeva temeljem Aneksa IV (3) Regulative o interoperabilnosti, a takođe i sljedeće elemente:

- opis uvođenja,
- izvješće o inspekcijama i testovima obavljenim prije puštanja sustava u rad.

5. Služba zrakoplovne navigacije vodi poslove verifikacije i naročito:

- određuje odgovarajuće simulirane operativne i tehničke uvjete koji oslikavaju realne uvjete rada,
- potvrđuje da plan testiranja opisuje integraciju razmjene

informacija koja potpomaže procese najave, koordinacije i transfera letova kao i procese civilno-vojne koordinacije, u testiranom sustavu, u simuliranim operativnim i tehničkim uvjetima ,

- potvrđuje da plan testiranja pokriva sve zahtjeve za interoperabilnost i performanse, kvalitet usluge i sigurnost iz ove Regulative,
- objezbeđuje sadržaj i kvalitet tehničke dokumentacije i plana testiranja,
- planira organizaciju testova, osoblja, instalaciju i konfiguraciju probne platforme,
- obavlja inspekciju i testove kao što je navedeno u planu testiranja,
- sastavlja izvješće o rezultatima inspekcije i testova.

5. Služba zrakoplovne navigacije osigurava da uvođenje razmjene informacija potrebnih za procese najave, koordinacije i transfera letova, kao i za procese civilno-vojne koordinacije, u okvirima sustava koji rade u simuliranim operativnim uvjetima, zadovoljava zahtjeve interoperabilnosti, rada, kvaliteta usluge i sigurnosti iz ove Regulative.

7. Nakon uspješnog završetka verifikacije usaglašenosti, služba zrakoplovne navigacije izdaje deklaraciju Europske komisije o verifikaciji sustava i daje je na uvid nacionalnim nadzornim vlastima, zajedno sa tehničkom dokumentacijom, kao što zahtjeva Članak.6 o interoperabilnosti ove Regulative.

DIO C: ZAHTJEVI ZA VERIFIKACIJU SUSTAVA PREMA ČLANAK 8.(2)

1. Verifikacija sustava će pokazati usaglašenost sustava sa zahtjevima za interoperabilnost i performanse, kvalitet usluge i sigurnost iz ove Regulative u vještačkim uvjetima koji odražavaju operativne uvjete ovih sustava.

2. Verifikacija sustava koji uključuju razmjenu informacija u procesima najave, koordinacije i transfera letova, kao i procesu civilno-vojne koordinacije, biće vođena sukladno odgovarajućim i priznatim postupcima testiranja.

3. Sredstva upotrebljena za verifikaciju sustava koji uključuju razmjenu podataka u procesima najave, koordinacije i transfera letova i procesu civilno-vojne koordinacije, imaće odgovarajuće funkcionalne osobine.

4. Verifikacija sustava koji uključuju razmjenu informacija u procesima najave, koordinacije i transfera letova i procesu civilno-vojne koordinacije, proizvešće elemente za tehničku dokumentaciju koja se zahtjeva Aneksom IV(3) Regulative o interoperabilnosti, kao i sljedeće elemente:

- opis uvođenja,
- izvješće o inspekciji i testovima izvršenim prije puštanja u rad sustava.

5. Služba zrakoplovne navigacije odrediće odgovarajuće simulirane operativne i tehničke uvjete koji odražavaju radne uvjete, dok će verifikaciju obaviti određeno imenovano tijelo.

6. Određeno imenovano tijelo vodi poslove verifikacije a naročito:

- potvrđuje da plan testiranja opisuje integraciju razmjene informacija u procese najave, koordinacije i transfera letova i u procese civilno-vojne koordinacije u sustavu testiranom u simuliranim operativnim i tehničkim uvjetima,
- potvrđuje da plan testiranja pokriva sve zahtjeve za interoperabilnost i performanse, kvalitet usluge i sigurnost iz ove Regulative,
- objezbeđuje sadržaj i kvalitet tehničke dokumentacije i plana

testiranja,
-planira organizaciju testova, osoblje, instalaciju i konfiguraciju probne platforme,
-obavlja inspekciju i testove kao što je navedeno u planu testiranja,
-sastavlja izvješće o rezultatima inspekcije i testova.

7. Određeno imenovano tijelo osiguraće da uvođenje razmjene informacija za potrebe procesa najave, koordinacije i transfera letova i za procese civilno-vojne koordinacije, integrisano u sustave koji funkcionišu u simuliranim operativnim uvjetima, zadovoljava zahtjeve za interoperabilnost i performanse, kvalitet usluge i sigurnost iz ove Regulative.

8. Nakon uspješno obavljenih zadataka na verifikaciji, određeno imenovano tijelo izdaće certifikat o usaglašenosti.

9. Nakon toga, pružalac usluga zrakoplovne navigacije izdaće deklaraciju Europske komisije o verifikaciji sustava i daće je na uvid nacionalnim nadzornim vlastima zajedno sa tehničkom dokumentacijom, kao što je predviđeno u članku 6. Regulative o interoperabilnosti.

ANEKS V

UVJETI PREMA ČLANKU 8

1. Pružalac usluga zrakoplovne navigacije mora da ustanovi, u okviru svoje organizacije, način izvještavanja koji garantira i pokazuje nepristrasnost i nezavisnost zaključaka u vezi sa verifikacijom.

2. Pružalac usluga zrakoplovne navigacije mora osigurati da osoblje uključeno u proces verifikacije, obavlja kontrole sa najvećim mogućim profesionalnim integritetom i sa najvećim mogućim tehničkim sposobnostima i da je oslobođeno svakog pritiska ili očekivanja nagrade, naročito novčanog, koji bi mogli da utiču na njihove odluke ili rezultate kontrola, prvenstveno kod osoba ili grupa koje zavise od rezultata.

3. Pružalac usluga zrakoplovne navigacije mora da omogući osoblju uključenom u procese verifikacije pristup opremi koja mu omogućava da dobro obavi tražene provjere.

4. Pružalac usluga zrakoplovne navigacije mora da obezbjedi da osoblje uključeno u procese verifikacije ima dobru tehničku i profesionalnu obuku, zadovoljavajuće poznavanje zahtjeva za verifikaciju koju treba da obave, odgovarajuće iskustvo u ovakvim poslovima i potrebno ovlaštenje da izdaće deklaracije, zapise i izvješćee koji pokazuju da je verifikacija obavljena.

5. Pružalac usluga zrakoplovne navigacije mora da obezbjedi da je osoblje uključeno u procese verifikacije sposobno da kontrole obavi nepristrasno. Finansijska nadoknada za njihov rad neće zavisiti ni od broja obavljenih kontrola, niti od nalaza.